

Kunst en Cultuur

Vroeger waren het de bewoners van de vele voorname huizen die kunst aanschaffen of lieten vervaardigen. In de negentiende eeuw waren het de gegoede burgers die een schouwburg stichtten. En tegenwoordig bruist het in Lochem van de culturele activiteiten, van kerkconcert tot dialectvoordracht, van cultureel café tot muzikfestival. Er is hier nooit een 'kunstenaarsdorp' ontstaan, maar Lochem heeft te veel schilders, schrijvers, cabaretiers en musici binnen de grenzen gehad om ze allemaal te noemen. Een kleine greep uit het culturele leven.

Zoals de bewoners van de vele LANDGOEDEREN (17) met de grandeur van de huizen hun welstand konden laten zien, zo deden ze dat ook met hun interieurs. Zij lieten portretten schilderen voor aan de wand en zilveren pronkstukken drijven voor op tafel of in een kabinet. Voor zilverwerk moest men in Zutphen zijn, wat sinds de middeleeuwen een belangrijk zilversmeed-centrum was. Maar beroemde uurwerken en klokken werden gemaakt in Laren. Goslink en Hendrik Ruempol waren daar in de achttiende eeuw bekende klokkenmakers. Hun stoelklokken kwamen terecht in deftige interieurs, hun torenuurwerken in kerktorens of in de klokkentoren van kastelen en landhuizen.



Een Ruempol uurwerk.
(Zutphen Stedelijk Museum).

Toen in de negentiende eeuw groepen schilders elkaar inspireerden in schilderachtige dorpen als Bergen en Laren NH werden Gorssel, Lochem en Laren G over het hoofd gezien. Toch waren er in de negentiende en twintigste eeuw veel beeldend kunstenaars van naam in de gemeente Lochem werkzaam.

Willem Berkhemer (1917- 1999) was zowel verteller als beeldhouwer. Vanaf 1975 woonde en werkte hij als beeldhouwer in de Orangerie op het landgoed de Velhorst. Dit beeld van zijn hand is te vinden in het plantsoen voor de oude begraafplaats van Lochem. Vroeger stond op het voorplein van de Rijks-HBS in Lochem zijn markante fontijnbeeld, en bij de ingang naar het koetshuis op de Velhorst staat te zijner nagedachtenis zijn beeld 'de Hemelpoort'.



Jeanne Bieruma Oosting (1898- 1995) doorliep een succesvolle leerschool in Parijs, vestigde zich in Amsterdam, maar woonde 's zomers in Almen. Zij was vooral bekend als grafica en ontwierp onder andere de kinderpostzegels van 1960.



De familie Van Nagell van Ampsen liet in 1766 door Salomon Lamberts in Zutphen deze zilveren theepot vervaardigen. De theepot is voorzien van het alliantiewapen van Barones van Nagell en haar echtgenoot Van Quadt - Hüchtenbruck. (voorheen Zutphen collectie Kunst- en Antiquiteitenhandel J.B.A.M. Ott).





Vader Gradus Ten Pas (1833-1899) en zijn zoon Johannes Albertus Ten Pas (1869-1941) uit Lochem schilderden in hun naïeve stijl veel landschappen, stadsgezichten en plekken in Laren en Lochem. Wie herkent op dit 'Gezicht op Laren' uit 1866 niet het waterstaatskerkje van Laren? (Laren (Gld) particulier bezit).

In de eenentwintigste eeuw is de kunst niet meer alleen een zaak van welgestelden en beroepsschilders. Tijdens kunstroutes langs ateliers en in de twaalf Lochemse galeries exposeren zowel amateur- als beroepskunstenaars. Talrijk zijn de schilderclubs en boetseercursussen. Soms doet de kwaliteit die zo'n amateur bereikt niet onder voor die van een beroeps.



Bij boekhandel Lovink op de markt in Lochem kun je snuffelen in boeken, maar ook toegangskaarten halen voor het cultureel café, een concert of een vertelavond. Het is de culturele huiskamer van Lochem.

Niet alleen de beeldende kunsten mogen zich in warme belangstelling verheugen, maar ook de podiumkunsten. Schouwburg, kerken en kapellen bieden podia aan tal van toneel- en muziekkuitvoeringen, zoals zaterdagse kerkconcerten in Almen, een jaarlijkse Matthäus Passion in Lochem en kapelconcerten in Eefde. Om nog maar niet te spreken over de talloze voordracht-, voorlees-, of lezingenbijeenkomsten van huisvrouwen, culturele of filosofische café-gangers, ouderen, dorpsbewoners, liefhebbers van streektaal of wat dies meer zij. Ook hierbij is weer de beoefening door amateurs, in drumbands, harmonieorkesten, toneelverenigingen, zangkoren, dansgroepen, rockbands, een even belangrijk deel van de cultuur als de optredens van professionals.